

प्रधानमन्त्री जंगबहादुर राणाका समयको नेपाल-भोट युद्धका ऐतिहासिक सामग्री (गताङ्कको बाँकी)

६. मध्येस जिल्ला जिल्लामा भै गयाको दसुषत -
प्रशस्ति श्री प्राइममिनिष्टर मिनिष्टर जनरलको

आगे जिल्ला महुतरिका संतमहंत सुवा फौजदार सुवेदार देवान पेस्कार चौधरिकानु गोये . मोकदम जेठ-रयेत जैवार जिमिदार रैयत गुठियार विर्ता वेषफिक डार माना चावल घरवारि मरवट गैहका मानिसहरूके. प्रनाम सलाम आसिष. उप्रान्त तिमिहरू गैहलाई सवादो-तकिको अति पंचकठि वेजगहिको बोसिमगनी झारा वेठ वेगार हातिसारको टंटा मुलुक इजारामा लागदा मुलुकलाई दुष देषदा येति कुरा सबै मैले घटाई. श्री ५ सर्कारका रूपिआ गीराई मेरो पटवन् सलामि माया मारि तिमिहरू-लाई सुष हवम् भनि मुलुक अमानत राष्याको थियो. आज श्रीदैवले गर्दा उत्तर दिशातिर लडाईको कारखाना हुन लाग्यो. यो राज्य रह्यो भन्या तिमिहरूलाई यो वन्दोवस्त पनि रहला. श्री ५ सर्कारको वनला. हामीलाई पनि नेकनामि रहला या राज्य गयो भन्या वन्दोवस्त पनि रहन्या छैन. तिमिहरूले पनि दुष पाउला श्री ५ सर्कारको विग्रला. हामीलाई पनि वदनामी होला. तसर्थ श्री ५ सर्कारको हकमा रैयत फौज उमराव. छोटावडाले मेहेनत गर्न्या वेला येहि हो. फौजको भरोसा रैयत. रैयतका भरोसा फौज. फौजले ज्यू दिनु पर्छ. पाहाडका मध्येसका रैयतले धन दिनु पर्छ. सो वेहोरामा धन श्री ५ सर्कारबाट माग्याको छैन. रूपियादि अधिदेषि दि आयाका मोहर्षैया १ को सिरा भाउमा षश्रो मसिनको येक दर गरि पाथि १२ का भाउमा चावल ४।५ दिनको बाटोसम्म

कोकि ल्याईदेउ तिमिहरूसंग सबै उपजनी श्री ५ सर्कारबाट माग्याको छैन विर्ता फिकडार गैहके विगाहा १ को रूपिजा ३ का दरले दिनु यो रसद उठाउन्या काजि डिल्लीसिंह वृहम्यात् पर्जाचि सिद्धिमानसि राजभंडारी भै आयाका छन् इनले लाया अहाया वमोजिमको काममा तत्पर भै गर. यसमा कसैले हर्हिमायेत् गन्यो भन्या श्री ५ सर्कारका चारहात जमिन जान्या आउन्या वेलामा काम नगरी हर्हि-मायेत् गर्न्यालाई कस्तो सजाये हुन्छ तिमिहरू जान्ये छौ इति सम्बत १९११ साल मिति कार्तिक सुदि ७ रोज ७ शुभम् ॥

अरु जिल्लामा मालका रैयतले दिगाहा १ को रूपिजा १ का दरले दीनु जिल्ला वाराका महंत संत सुवा फौजदार सुवेदार देवान पेस्कार चौधरि कानु गोय मुकदम् जेठ रैयतके वेहोरा सदर -

जिल्लै पर्साका संत महंत सुवा फौजदार देवान पेस्कार चौधरि कानु गोये मोकदम् जेठ रैयत के वेहोरा सदर - प्रगानाचिटन् गैहका संत महंत सुवा फौजदार सुवेदार देवान पेस्कार चौधरि कानुगोये मुकदम् जेठ रैयतके वेहोरा सदर-

प्रगना सर्लाहि गैहका संतमहंत सुवा फौजदार सुवेदार देवान पेस्कार चौधरि कानुगोये मोकदम् जेठ रैयत के वेहोरा सदर- तथा रौतहटका संतमहंत सुवा फौजदार सुवेदार देवान पेस्कार चौधरि कानुगोये मोकदम् जेठ रैयतके वेहोरा सदर -

ताजाकोसि पूर्व अरुण पश्चिमको लेष्या मसौदा—

आगे भर अंवलका थुम् थुम् गाउँगाउँका द्वा-या थर मुषिया घाटु बुढा जिम्मावाल मिझार गौरू कटुवाल रकमि संत महंत भला आदमि छोटावडा जागी-या ढाक्या रैति पौनिपान चारवर्षे छतिसै जात गैहके येवोचित् उप्रान्त अवि अघिका मुषतियारका पाना-मा साल बमाल झारा वेठवेगारको टंटा लान्दा दुनियादार रैतिहरूले साह्रै दुष पाया. हाम्रा वजिरी मुषतियारीमा दुनियादार रैतिलाई दुष दिन्या काम वहिया छैन जैले श्री ५ सकारिका काम परि भाउला उसैबेलामा आफु आफुले गन्या काम जो जो पर्ला सो गर्लान् भनि सम्बत् १९०४ सालदेषि १९१० सालसम्म दुनियादार रैति गैहलाई झारा वेठ वेगारको टंटा केहि लायाको थियेन. आज श्रीदेवका इच्छा ले उत्तरा दिशातिर लडाईको कारषाना हुन लाग्यो. तसर्थ फौजका भरमा रैयत रैयतका भरमा फौज. फौजले ष्मूदिनु

पछै. रैयतले १९११ सालका बालीमा रसद पु-याउनु पछै तसनिमित्त तफसिल माफिकका दरबन्दि बमोजिम जौन अंन दिनामा तिमिहरूलाई सजिलो हुन्छ. येक घरको येक थोक अंन मुषियाले आपना आपना गाउघरमा कटुवाललाई हाकहलाई नगेदा लगाई जमा गरि आपना घरको स्मेतको वोकाई आफु समेत गै भर. चैत्र मैह्लादेषि बढो षुबु गोदाम घरमा दाषिल ग-याका अंनको तपसि-लमा ठेकियाका दरभाउले रुबिजा र रसिद लि जानु जंगी काज निमित्त लाग्याको रसद भाफु आफुलाई लेषियाको दरबन्दि बमोजिमको अंन चैत्र मैह्ला भरमा पु-यायेनौ पछि रसद जाचादा रसिद देषाउन सक्यानी रज-स अम्बले गाउँका थरि मुषिया तालुकको रसद आवैम तेस मुषीया लाई र नल्याउन्यालाई जंगी अंन बमोजिम जात अनुसारको सजाये होला -

क्रमशः